

Statens vegvesen

Kompetanseutvikling drift og vedlikehold

Kompetansedager FAV 12.04.2011

Øystein Larsen

**Vegdirektoratet,
Trafikksikkerhet-, miljø og teknologiavdelingen
Vegteknologiseksjonen**

Kompetanseutvikling drift og vedlikehold

Etatsprosjekt perioden 2007 – 2010

Mål: bedre fagkompetansen og status innenfor drift og vedlikehold i Statens vegvesen og i bransjen

Prosjektet gjennomføres i samarbeid med bransjen

Legge til rette for en kontinuerlig prosess for kompetanseutvikling når prosjektet er ferdig

År 2011 Implementering, oppfølging, videreføring

Bakgrunn

Fare for kompetansetap:

- Utskillingen av egenproduksjonen i 2003
- Fokus vekk fra fag og over på konkurranse
- Stor aldersavgang de kommende årene

Konkurranseutsetting skaper nye utfordringer:

- 5-årige driftskontrakter, skifte av entreprenør
- Bransjen må stimuleres til langsiktig FoU

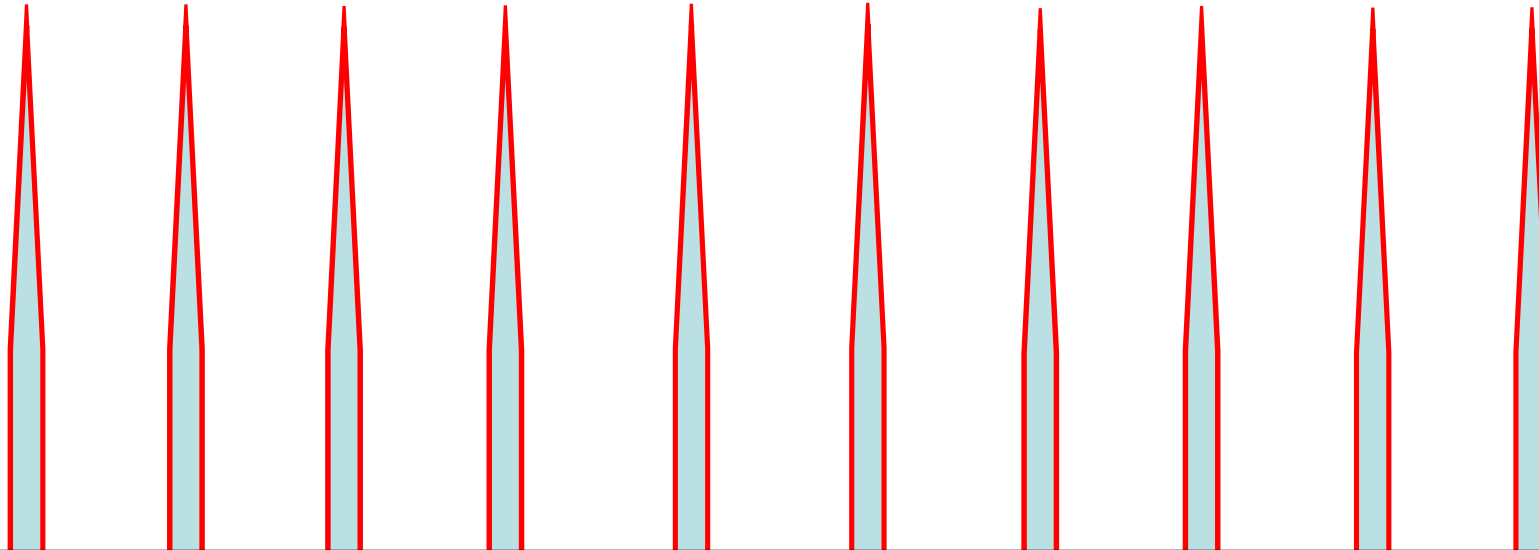
Faglige utfordringer:

- Vegnett med stort forfall
- Økende trafikkbelastning
- Trafikantene er ikke fornøyd
- Økte krav fra samfunnet:
  - sikkerhet, framkommelighet, miljø, informasjon

Krever kompetente fagfolk

Breddekompetanse og spisskompetanse

Tverrfaglighet, evne til å kombinere ulik kompetanse:

Drift/vedlikehold: drenering, asfalt, grønt, ras/flom, tunnel, bru, vinter, ...

Grunnleggende teknisk kunnskap: veg, trafikk, geoteknikk, konstruksjoner ....

Vegforvaltning: veglov, forskrifter, eiendom, skiltregler, avkjørsler, ...

Byggherre/entreprenør: innkjøpsregler, økonomi, kontraktbehandling, jus

Samfunnseffekter: trafikksikkerhet, framkommelighet, miljø, vegkapital

Erfaringsbasert kunnskap: lokalkunnskap, vær/klima, meteorologi, spåkyndig

Kundebehandling: informasjon, kommunikasjon, diplomati, psykologi

Avgrensninger og prioriteringer

Hovedfokus på fagkompetanse

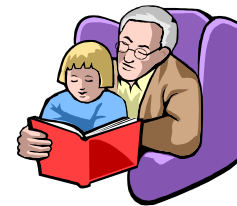
Ikke utvikling av kontrakter og kontraktbeskrivelse
Dette arbeidet pågår parallelt med full tyngde

4 Fokusområder/delprosjekter:

Opplæring

Erfaringsoverføring

Videreutvikling

Spesialisering og FoU

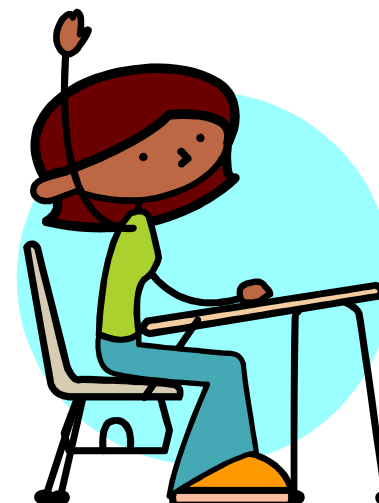
Synliggjøring

Opplæring

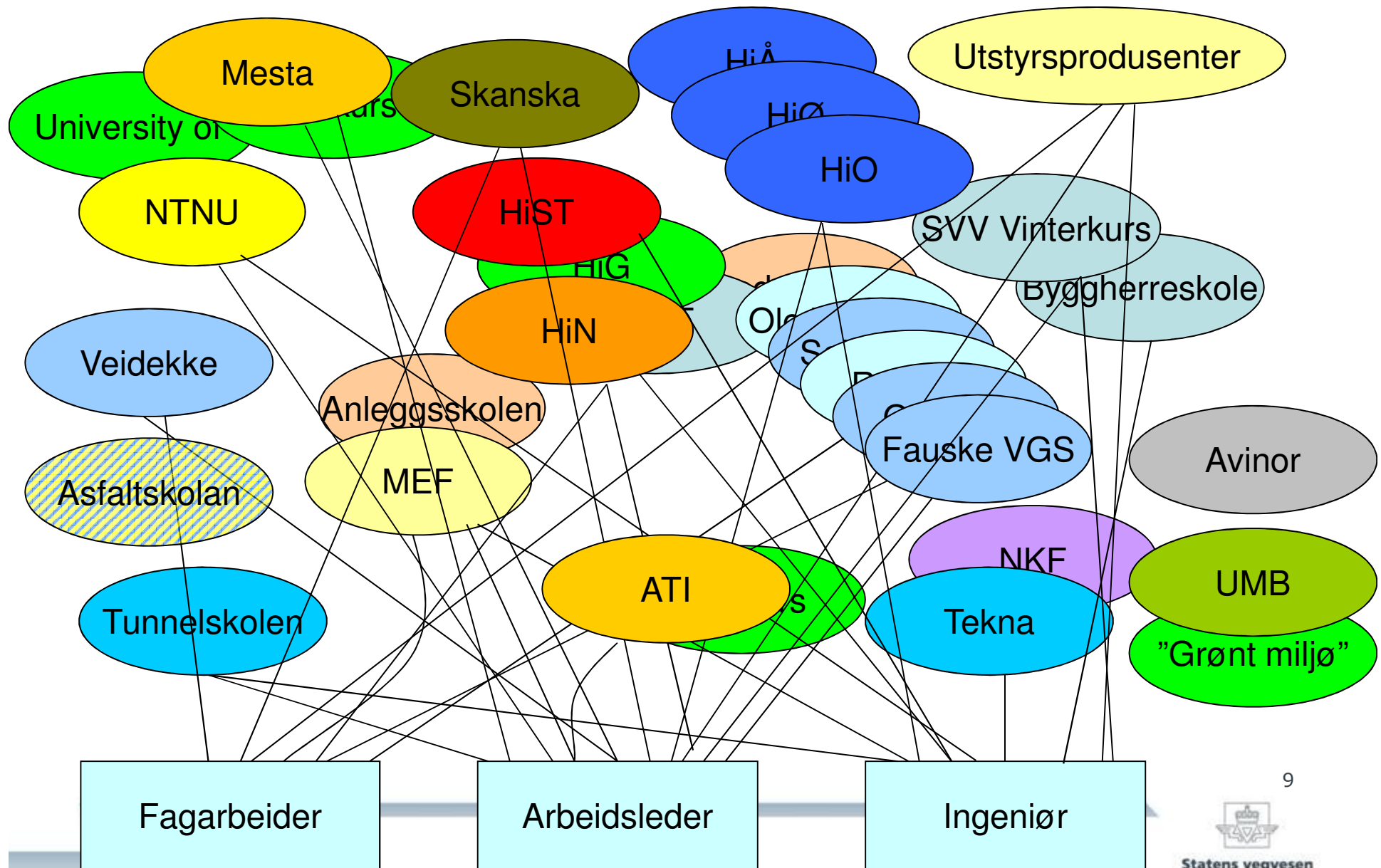
Leder: Joralf Aurstad

Hensikt: forbedre opplæring for alle som jobber med drift og vedlikehold for å øke kompetansen i alle ledd og forbedre kvaliteten på tjenestene

Samarbeid med ulike deler av bransjen og undervisningsinstitusjoner

Kartlagt eksisterende kurstilbud

Prioritert vinterdriftkurs først

- Vinterkurs for ledere av driftskontrakter obligatorisk høstkurs for nye kontrakter revidert i 2009
- Nytt vinterkurs for operatører laget i 2010
- Behov for et bredt grunnkurs i drift og vedlikehold
Innhold/opplegg diskuteres med bransjegruppen

Samarbeid med univ/høgskoler

Utvikling av DV-kurs:

- Narvik og Oslo: kurs om drift og vedlikehold
Ålesund: nytt DV-kurs, starter høsten 2011
- Trondheim + Narvik + Agder:
litt DV-fag inn i vegplanlegging og vegbygging
- NTNU: EVU-kurs i vinterdrift, 2 kurs holdt
- Utarbeider lærebok om drift og vedlikehold
- Gir innspill til lærebøker i videregående skole

Lærebok i drift og vedlikehold

Lærebok i
drift og vedlikehold
av vegger og gater

Målgruppe:
Høgskole/Universitet
Etterutdanning

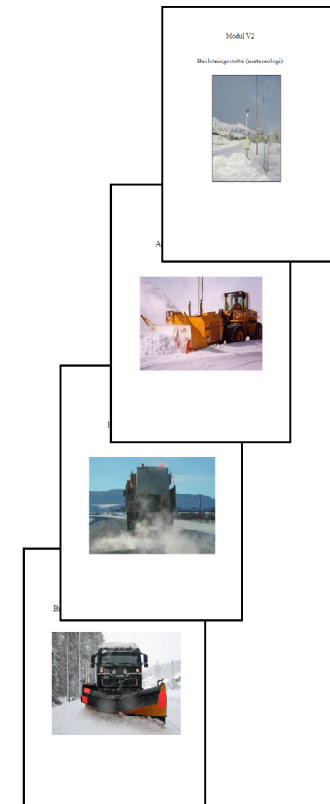
1. versjon ferdig til
bruk høsten 2011

Kapittelinnledning:

- 1 Drift og vedlikehold – innledning**
- 2 Standard for drift og vedlikehold**
- 3 Nedbrytningsmekanismer**
- 4 Tilstandsregistrering**
- 5 Friksjon**
- 6 Planlegging av drift og vedlikehold**
- 7 Drenering**
- 8 Vegdekker**
- 9 Dimensjonering og forsterkning**
- 10 Grøntarealer**
- 11 Beslutningsstøtte og meteorologi**
- 12 Vinterdrift**
- 13 Bruer og kaier**
- 14 Tunneler**
- 15 Beredskap, ras, flom**
- 16 Skilt og oppmerking**
- 17 Trafikkberedskap**
- 18 Drift og vedlikehold i byer og tettsteder**
- 19 Andre drifts- og vedlikeholdsoppgaver**
- 20 Kontraktstyper**
- 21 HMS**
- 22 Ytre miljø**
- 23 Elektro**

Vinterdriftskurs for operatører

- 4 moduler:
Beslutningsstøtte og meteorologi
Brøyting
Friksjonsforbedring vinter
Andre vinterarbeider
- Kurspakke utarbeidet av arbeidsgruppe:
  - PowerPoint-presentasjoner
  - Lærehefte til hver modul
- "Prøvekurs" i 3 kontrakter høsten 2011
- Krav i alle kontrakter som starter i 2012

Målgruppe

Alle som skal utføre vinterdrift
på riks- og fylkesveger,
både entreprenørens egne og innleide:

- sjåførere
- maskinførere
- reserver

Byggeledere og driftsledere bør også delta

Målsetting med kurset

Alle som utfører vinterdrift skal ha et minimum av kunnskap om:

- Krav til standard
- HMS-krav
- Oppgaver som skal utføres
- Forberedelser som skal gjøres
- Oversikt over utstyr
- Krav til utstyr

Målsetting (forts)

- Kjennskap til ulike metoder, når disse er egnet og effekten av tiltakene
- Kjennskap til hva som påvirker effekten
- Praktisk kunnskap om bruk / innstilling / justering / kontroll / kalibrering av utstyret
- Forstå viktigheten av samarbeid med naboroder
- Kjenne til hjelpemidler for beslutningsstøtte

Undervisningsform

- Teoridel som består av:
  - Undervisning
  - Diskusjoner
  - Oppgaver
- Praktisk del:
  - Undervisning og praktisk demonstrasjon
  - Utførelse av praktiske oppgaver for deltakerne
- Eksamen
  - ⇒ Kursbevis

Utfordringer

- 4 moduler tar ca 1 uke
- 104 driftskontrakter, 3000-5000 operatører
ca 1/5 fornyes hver høst, 500-1000 personer
- Bør gjennomføres før vinteren starter
- Behov for mange lærere/instruktører
Krever erfaring og opplæring
- Uensartet målgruppe, erfarne og uerfarne

Økonomi

- Ca 500-1000 kursdeltakere hvert år
- Kurslengde ca 1 uke
- Ressursbruk: $750 \times 40t = \text{ca } 30\,000$ timer pr år
Timepris: 400? $\Rightarrow \text{ca } 10\text{-}15$ mill kr pr år

Hvordan gjennomføre opplæringen?

Ulike alternativer for gjennomføring

- Skoleverket, Videregående skole ....
- Profesjonelle firma/kursholdere
- Statens vegvesen
- Entreprenørene selv
- Leverandører/produsenter?

Krav ved oppstart av nye kontrakter

Plan for konkurranseutsetting av driftskontrakter:

År/Region	Øst	Sør	Vest	Midt	Nord	Totalt
2012	4	3	4	4	5	20
2013	3	4	3	5	6	21
2014	6	7	4	5	4	26
2015	5	3	3	3	3	17
2016	5	5	3	2	5	20
Totalt	23	22	17	19	23	104

Bør gjennomføres i løpet av september-oktober
Dvs: i løpet av 6-8 uker

Samarbeid SVV - Entreprenører

SVV Vegdirektoratet:

- Lager felles kursopplegg i samarbeid med bransjen (kurs ferdig men må oppdateres og videreutvikles)
- Holder kurs for forelesere/instruktører

SVV regionene:

- Koordinere kurs i egen region
- Forelesere på teoridelen

Entreprenør:

- Praktisk gjennomføring: Lokaler, materiell, utstyr
- Instruktører på praktisk opplæring på eget utstyr

Grunnkurs i drift og vedlikehold

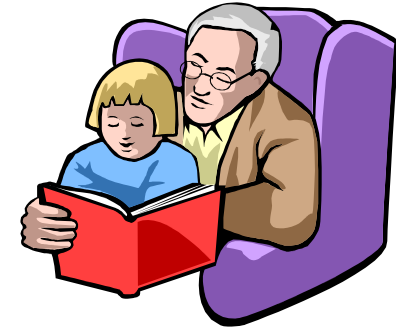
- Behov for et bredt grunnleggende kurs i drift og vedlikehold for den daglige driften
- Målgruppe:
  - byggeledere for driftskontrakter hos SVV
  - driftsledere hos entreprenører
- Innhold, omfang og opplegg skal diskuteres med bransjegruppen

5 min diskusjon rundt bordet

- 1. Hvordan bør vinterdriftskurs for operatører praktisk gjennomføres?**
- 2. Bør vi lage et bredt grunnkurs som er felles for byggherre og entreprenør? Eller gjennomføre kurs hver for seg? Hva med omfang? innhold?**

Erfaringsoverføring

leder Jan Peder Bollingmo

Hensikt: ta vare på og spre erfaringer

Mellom erfarne (seniorer) => unge/nye (juniorer)

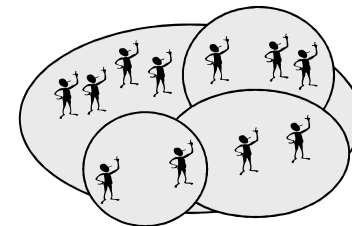
Mellom ulike aktører i "produksjonskjeden"

Mellom ulike faser: plan - bygging - drift/vedlikehold

Utfordringer:

- Erfaring spredt på mange, vilje til å dele?
- Mye taus kunnskap, lokalkunnskap
- Lite skriftlig dokumentasjon

Finne egnede måter å samle og spre erfaringskompetanse

Erfaringsoverføring

behov for mange ulike tiltak

- Konferanser og fagseminar (skape motivasjon)
- Faglige nettverk, faste møteplasser
- Forslag samhandlingskurs for økt forståelse og tillit

- SVV's erfaringsbase åpnes for eksterne i 2011
- Etablert et eget arkiv for DV-bilder
- Forslag kartbasert presentasjon av ELRAPP-data

- Overlapping for å overføre taus kunnskap
- Mentorordning for unge uerfarne medarbeider

- Tilbakeføring av driftserfaringer til planfasen
- Tilbakeføring av erfaringer til normaler

Videreutvikling: Spesialisering og FOU

Leder: Leif Bakløkk

Hensikt: Videreutvikle kunnskaper og metoder

2 hovedfokus:

Bygge opp spisskompetanse og forskerkompetanse for å sikre undervisning og forskning på høyt nivå også i fremtiden

Styrke og legge til rette for FoU-aktivitet
Mer utviklingsarbeid inn i driftskontrakter

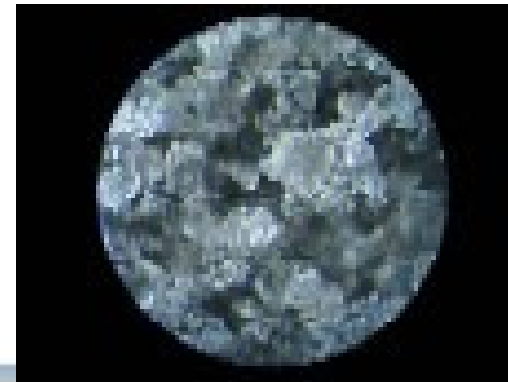
Spesialisering/spisskompetanse

Etablert Postdoc-stilling ved Universitetet i Trondheim (NTNU) i samarbeid med Avinor

Støttet og initiert nye PhD-studier:

- Georadar
- Salting og snø
- Bæreevne og rehabilitering

Støtte til NTNU for oppbygging av klima-lab og anskaffelse av forskningsutstyr

Eksempler på FoU

- Støtte til utvikling/testing/tolking av 3D Georadar på NTNU
Nytt interregprosjekt igangsatt

- FoU i driftskontrakt
Indre Romsdal, pilot

- + 3 kontrakter med testing av metoder og utstyr

- 2 nye kontrakter fra høsten 2011
Fastsand (Vinje) og GPS-styrt salting (Stavanger)

FoU-fond i Sverige

SBUF – Svenska byggbranschens utvecklingsfond

- ~ 100 projekt per år
- ~ 52 miljoner kronor - branschinriktad FoU
- 600 SEK / kollektivanställd
- Instiftad 1983
- ~ 5000 företag
- Utgörs av en styrelse
- fyra utskott och ett kansli
- Utskott föreslår beslut, styrelsen beslutar

5 min diskusjon rundt bordet

- 1. Hvordan få opp FoU-aktiviteten?
Spesielt utvikling av metoder og utstyr?**
- 2. Finansiering og prioritering?
Bør vi etablere et FoU-fond
slik som SBUF i Sverige?**

Synliggjøring

Leder: Inger Lise Sagmo

Hensikt: synliggjøre og markedsføre drift og vedlikehold på en positiv måte for å øke omdømme, interesse og rekruttering

Vise fram fagfeltet

- mangfoldet og viktigheten av drift og vedlikehold
- interessante og utfordrende oppgaver
- FoU-aktiviteter og potensial for utvikling
- snorklippinger?

Synliggjøring

Noen eksempler

Vinterdagene 2008

Samferdselsminister Liv Signe Navarsete åpnet
400 deltakere, fra hele bransjen
28 studenter med DV-fag

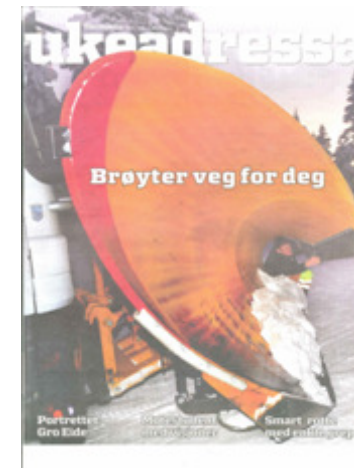

Omtale drift/vedlikehold i vegåpninger

Forslag til DV-priser og DV-kriterier

Mer positive DV-saker i media

[Video](#) som viser mangfold og action

14

A large, white iceberg floats in the middle of a dark, choppy sea. The iceberg has a jagged, irregular shape with several peaks and a long, thin protrusion on the left side. The water around it is dark and textured with small waves. The overall scene is captured from an elevated perspective.

www.vegvesen.no/kdv

Prosjektet er slutt, men
prosessen skal fortsette